

Ususret Danu mimoza – 25. siječanj

U cijeloj Republici Hrvatskoj će se 25. siječnja 2020. po 13. put obilježiti “Dan mimoza“ i Nacionalni dan borbe protiv raka vrata maternice. Cilj ove javnozdravstvene akcije je povećati svijest žena o važnosti i oblicima prevencije ove zloćudne bolesti.

Na globalnoj razini, rak vrata maternice je četvrti najučestaliji karcinom u žena s oko 570 000 novih slučajeva u 2018 godini. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), u Republici Hrvatskoj je u 2016. godini bilo 317 novooboljelih žena, dok ih je u 2018. godini 125 umrlo od ove maligne bolesti. U našoj zemlji, rak vrata maternice je treći najčešći rak žena u starosnoj dobi od 30-49 godina.

Rak vrata maternice je zloćudna bolest koja nastaje uslijed nekontroliranog rasta prethodno promijenjenih stanica na dijelu ulaza maternice iz rodnice. Rak vrata maternice je u više od 99% slučajeva uzrokovan infekcijom humanim papiloma virusom (HPV). Trenutno je otkriveno više od 200 tipova HPV-a, a njih 50-ak inficira genitalno područje. Najčešći način infekcije je spolnim putem (odnosom), ali se virus može prenijeti i kožnim kontaktom u genitalnom području. Većina spolno aktivnih osoba će se tijekom svog života susresti/zaraziti s HPV virusom, ali samo kod manjeg broja žena će se razviti maligna bolest. Naime, u većini slučajeva infekcija HPV-om prolazi u asimptomatskom stadiju te većina nosilaca i ne zna da je zaražena. Uz djelovanje imunološkog sustava većina infekcija prolazi spontano. Međutim, u manjem broju žena, infekcija može trajati duži niz godina (10-15) što može dovesti do pojave premalignih promjena vrata maternice, a u slučaju da se promjene ne liječe i rak. Važno je napomenuti da premaligne i maligne promjene uzrokuju HPV tipovi visokog rizika (16,18,31,33,35,39,45,...) Tipovi 16 i 18 su odgovorni za oko 70% slučajeva raka vrata maternice. U slučaju da zamijetite simptome poput nepravilnog krvarenja (nakon spolnog odnosa, između menstrualnog ciklusa), neuobičajen iscjedak, bolove i pritisak u donjem dijelu abdomena, javite se Vašem ginekologu i dogovorite ginekološki pregled.

Organizirani probir (ginekološki pregled, testiranje) i cijepljenje protiv HPV-a su glavne preventivne aktivnosti u prevenciji ove maligne bolesti. Redovitim ginekološkim pregledima rak vrata maternice se može spriječiti otkrivanjem premalignih lezija, a time i omogućiti uspješno pravovremeno liječenje. Dobro organiziran probir smanjuje smrtnost od ove bolesti za 80%. Trenutno je u pripremi provedba pilot projekta reorganiziranog Programa ranog otkrivanja raka vrata maternice u Virovitičko-podravskoj županiji u kojem će biti uključene žene u dobi od 20-64 godina starosti.

Cijepljenje protiv HPV infekcije smanjuje pojavu, ali i štetne posljedice razvoja HPV infekcije. Besplatno cijepljenje protiv HPV-a u Republici Hrvatskoj u 2020. godini namijenjeno je za sve djevojke i mladiće u osmom razredu osnovne škole te za djevojke i mladiće u srednjoj školi ovisno o raspoloživosti cjepiva a najkasnije do 1. srpnja tekuće godine.

Izvor podataka: Internet stranice Svjetske zdravstvene organizacije, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te njihovih publikacija

Autor: Ivan Štivić dr.med.
spec.epidemiologije